

ע"פ 6317/14 - איברהים מכאוי נגד מדינת ישראל, פלונית - אחות המנוח - נפגעת העבירה

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6317/14

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: איברהים מכאוי

נגד

המשיבות: 1. מדינת ישראל
2. פלונית - אחות המנוח - נפגעת העבירה

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב
(השופטים ג' רביד, מ' יפרח וג' נויטל) מיום 13.8.14
בתפ"ח 52666-02-13

תאריך הישיבה: כ"ה בטבת התשע"ז (23.1.17)

בשם המערער: עו"ד מחמוד נעאמנה

בשם המשיבה 1: עו"ד שרית משגב

בשם המשיבה 2: עו"ד ורד אנוך

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. המערער - יליד 1991 - הורשע, לאחר הסדר טיעון בפרשה חמורה, בעבירת הריגה, תוך שהוסכם כי התביעה תעתור לעונש 20 שנות מאסר ופיצוי לבת זוגו של המנוח, וההגנה ל-15 שנות מאסר בפועל ומאסר על תנאי. העבירה יסודה בסכסוך בעל רקע קודם בין המערער למנוח. ביום 9.2.13 הגיע המערער אל מול בית המנוח, ובעקבות דין ודברים חזר לביתו, הצטייד בסכין מטבח, שב למקום ובעקבות דין ודברים שוב, נעץ את הסכין בגוף המנוח בצד השמאלי של החזה; אחרי שנפל המנוח המשיך המערער לדקרו בפלג גופו העליון, לרבות בבית החזה ובבטן. המערער נמלט, והדקירות גרמו למות המנוח, אשר נפטר למחרת למרבה הצער.

ב. בית המשפט קמא, בגזרו את הדין, עיין בגליון המרשם הפלילי של המערער, ובתסקיר נפגעת עבירה (בת זוגו של המנוח, שנפטרה סמוך לאחר כתיבת התסקיר); התסקיר נדרש גם לאחות המנוח, ששירות המבחן התרשם מבתר-טראומה קשה שהיא שרויה בה. בית המשפט גם שמע ראיות לעונש. מתחם העונש נקבע, לאחר ניתוח הנסיבות והענישה הנוהגת, ל-15-20 שנות מאסר, בגדרי ההסדר. העונש הועמד על תשע עשרה וחצי שנים, ועמן צבירת מאסר על תנאי של שישה חודשים, ובסך הכל 20 שנות מאסר בפועל. כן נפסק פיצוי של 120,000 ₪ לאחות המנוח (במקום בת זוגו המנוחה, ותוך הפחתה מאשר היתה המנוחה זוכה לו).

ג. בערעור, המופנה גם כלפי אחות המנוח לעניין הפיצוי, ונטען כי לא ניתן משקל מספיק להודיה, לעד אופי שהעיד לטובת המערער, ולנסיבות אישיות קשות של המערער, אשר גדל בסביבת פשע ובתוך עוני. עוד נטען כי הפסיקה אינה כוללת רף מחמיר כל כך במקרים כאלה אלא עד 15-16 שנים. לגבי הפיצוי נטען כי ההסכמה היתה לגבי בת הזוג בלבד, ולא היה מקום לחריגה לעבר האחות.

ד. בפנינו טען בא כוח המערער כל הניתן, בהתאם לאמור בהודעת הערעור, וכן נדרש לנושא הפיצוי וסבר כי סטייה מן המוסכם דינה ביטול; המדינה הגנה על פסק הדין נוכח חומרת המעשה והוסבר הרקע להעמדת התיק על הריגה ולא רצח; הוצגה מטעמה פסיקה מסייעת לעניין רמת הענישה. מטעם אחות המנוח נטען לתקפותו של הפיצוי, בנסיבות המקרה.

ה. לאחר העיון איננו רואים מקום להתערב בעונש. הוא אינו נמוך - מצוי כמעט ברף העליון של הסדר הטיעון - אך בטווח הענישה שעליו הוסכם ושאוּמץ על-ידי בית המשפט קמא. המדובר, כפי שנטען מטעם התביעה, בתיק הריגה ברף חומרה גבוה במיוחד. עברו הפלילי של המערער כבד; בגילו הצעיר עמד 7 פעמים לפני בית המשפט הפלילי מאז היותו נער, במגוון עבירות אלימות, רכוש וסמים, וכן נדון בעבירות תעבורה, וריצה מאסרים בפועל. יצוין כי במהלך מאסרו הנוכחי נגזרו עליו 16 חודשי מאסר בעבירות רכוש שנעברו זמן קצר לפני עבירת הריגה, והם נחפפו לעונש המאסר בתיקנו. המערער נטל לשווא את חיי המנוח; וכדברי השופט טירקל בע"פ 1456/01 חדד נ' מדינת ישראל פ"ד נו(1) 609, 614, בעניין מי שהורשע בהריגה ונדון ל-20 שנות מאסר; "חיי אדם הם ערך מקודש בחברתנו. המעשה שעשה המערער הוא ביטוי קיצוני של זלזול בערך זה. עליו, ועל עוברי עבירה כמותו, לשאת בעונש המרבי הקבוע בחוק, אלא אם נמצא צד זכות המצדיק הקלה בעונש". לא היתה הצדקה כלשהי להריגת המנוח, והחומרה הטתה את הכף, ומכאן העונש; הוא אינו חורג מן הסביר בנסיבות, גם לפי הפסיקה. על כן אין אנו מתערבים בעונש.

ו. באשר לפיצוי, אכן היו כאן נסיבות מיוחדות שכן למרבה הצער נפטרה לעולמה בת זוגו של המערער; על כן נפסק פיצוי לאחות המערער, שעל אודותיה קראנו בתסקיר נפגע העבירה. בית המשפט קמא - בצדק - סבר כי פטירתה של

בת הזוג אינה צריכה להוות מקור לשחרורו של המערער מתשלום פיצוי, אך הפחית מן הסכום שהיה מטיל אילולא פטירת המנוחה. דעתנו כדעתו. אכן, בהסדר הטיעון דובר על פיצוי לאשת המנוח, אך לעניין פיצוי נתון שיקול דעת רחב לבית המשפט (ראו למשל ע"פ 5860/14 לביא נ' מדינת ישראל (21.12.15), פסקאות 16-17 לפסק דינו של השופט מזוז). עסקינן בנסיבות לא שכיחות, שבהן נפגעת העבירה (בת הזוג, בהילקח בן זוגה) אינה עוד עמנו. ואולם, מנגד ישנה נפגעת ישירה אחרת - אחות המנוח - שניזוקה על פי תסקיר נפגע העבירה ודברי בית המשפט קמא; בכגון דא יש אפשרות ושיקול דעת להפנות את הפיצוי לאחות המנוח, ובית המשפט קמא - כאמור - אף הפחית ממה שהיה נפסק בחיי בת הזוג המנוחה. הפיצוי לאחות תואם את לשון סעיף 77(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, סעיף הפיצוי, המדבר ב"אדם הניזוק על-ידי העבירה", ומעגל זה כולל, גם על פי הפסיקה, סוג ניזוקים שונים, ולשון הסעיף רחבה דיה. על כן איננו מתערבים גם ברכיב זה. בידי המערער, ככל שימצא צורך, לפנות למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות לפי חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995.

ז. איננו נעתרים איפוא לערעור בשני רכיביו.

ניתן היום, כ"ו בטבת התשע"ז (24.1.2017).

שופט

שופט

המשנה לנשיאה
